

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno din 12.—, v inozemstvu mesečno din 20.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, pošt. predal 22, telef. 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda din 0.50

Štev. 37

Maribor, četrtek, 3. aprila 1941

Leto XVI

Nova doba

tudi za delavstvo

Zgodovinski preokret v naši državi obeta, da bodo tudi za delavstvo napočili drugi časi. Ne mislimo, da se bo spremenilo vse od danes na jutri. Toda eno je, kar se lahko takoj zgodi in kar tudi pričakujemo, da se bo zgodilo: t. j. da bodo izdani ukrepi, na podlagi katerih bo delavstvo lahko spoznalo, da mu je po dolgih letih zapostavljanja zagotovljena v tej državi enakopravnost, enakost pred zakoni.

Ko bo uveljavljeno to načelo, za čigar zmago smo se socialisti borili vsa leta diktature, bo mogoče polagoma odstraniti krivice, ki jih je naše delavstvo moralo prenašati do 27. marca letošnjega leta.

Prva naša zahteva je, da se da delavstvu pravica svobode organiziranja, da bo lahko postavilo svoje strokovne organizacije in z njih pomočjo branilo svoje pridobitve in si izboljševalo svoje življenjske prilike, da bo moglo ohraniti svojo delovno silo in zagotoviti svojim družinam obstoj.

Druge zahteva je, da se delavske ustanove počenši od Delavskih zbornic, do Suzorja in njegovih pokrajinskih organov, Borz dela in Pokojniških zavodov za nameščence, izroče v upravo delavcem in nameščencem. Pomesti je treba s sistemom privilegiranega zastopstva v teh zavodih, ki jih vse delavstvo enako vzdržuje s svojimi prispevki.

Tretja zahteva pa je zahteva po politični enakopravnosti. Po vsem tem kar se je zgodilo, ni več nobene ovire za vzpostavitev Socialistične stranke Jugoslavije, ker so vstale k novemu življenju tudi vse druge stranke, katere so leta 1929 bile prepovedane.

Strankin proglas, ki je izšel v prejšnji številki našega lista, pove, da je socialistična stranka že priznana in da je njeno delovanje lahko javno.

Pravkar pa tudi izvemo, da bo v najbližnjem času odstranjen sedanji režim v Delavskih zbornicah in sestavljene nove uprave, na podlagi izida zadnjih volitev. S tem v zvezi pa bo postavljeno na red tudi vprašanje obnove svobodnih strokovnih organizacij, čijih predstavniki bodo zastopniki svobodno organiziranega delavstva v tej ustanovi.

Prilike, ki so nastale, predstavljajo do neke mere oviro za normaliziranje našega javnega življenja. Niso pa te prilike take, da se ne bi moglo kreniti po novih potih.

Vlada bo s takimi ukrepi samo potrdila delavstvu, da ve ceniti njegove zasluge za državo in da mora to delavstvo imeti tudi pravico sodelovanja, sorazmerno njegovemu številu. Dvigniti delavstvo politično, socialno in kulturno, smatra Socialistična stranka za svojo nalogo in hoče zato imeti prosto pot.

Posvetovanja s Hrvati v Beogradu

Dne 31. t. m. se je mudil v Beogradu po nalogu dr. Mačka podpredsednik HSS inž. Košutić, ki se je razgovarjal s predstavnikom vlade gen. D. Simovićem, dr. Budisavljevićem, dr. Ninčičem in dr. Kulovcem. Dr. Košutić se je vrnil v Zagreb s hrvatskima ministroma dr. Šutejem in Smoljanom, med tem ko je dr. Anders že prej bil v Zagrebu. Po njihovem prihodu v Zagreb so začela posvetovanja v Zagrebu, katerih so se udeležili poleg navedenih hrvatskih ministrov tudi dr. Krnjević, dr. Košutić, ban dr. Šubašić in dr. Maček.

Ostanimo mirni!

Vlada vodi prijateljsko politiko z vsemi sosedi, naša vojska, letalstvo in mornarica pa izpolnjujejo svoje dolžnosti.

Beograd, 1. aprila AA. Predsednik kr. vlade je včeraj izdal naslednji ukaz št. 1:

Zaradi alarmantnih vesti, ki jih po naši državi širijo tuji agenti, da bi занесли nemir med naše ljudstvo in uradništvo, ukazujem, da se sporoči in objavi vsem, naj se ljudstvo ne da zapeljevati s temi netočnimi, spretno pripravljenimi in prenesenimi vestmi, ker ni razloga za vznemirjenost.

Kr. vlada vodi prijateljsko politiko z vsemi našimi sosedi in si prizadeva, da z vsemi ostane v odnošajih najboljšega sosedstva in prijateljstva. V tej smeri si bo tudi v bodoče prizadevala in storila vse, kar je v mejah njene možnosti.

Vse naše prebivalstvo naj bo mirno, naj opravlja svoje tekoče posle in naj

se ne da vznemirjati z neutemeljenimi govoricami, ki so prišle iz tujine in iz države same.

Zaradi tega prepovedujem vsako izseljevanje iz svojih krajev in zapušcanje svojih domov, ker za to ni razloga, utegnito pa bi imeti tudi škodljive posledice. Koristi države in naroda zahtevajo, da vsak čuva svoj dom in da na njegovem pragu, če bi bilo treba in če bi to usoda dodelila, da življenje za dobro domovine, kralja in naroda.

Vojska, letalstvo in mornarica naše kraljevine so pripravljene, da store svojo dolžnost.

Vse državne oblasti in v prvi vrsti občinske oblasti ter duhovščina morajo ostati na svojih mestih v vsakem primeru. Pristojni ministri bodo dovolili samo

ono evakuacijo, ki je predvidena po načrtu in za katero se sicer izdajo pismeni ukazi.

Gospod notranji minister naj blagovoli izdati vse potrebne ukrepe, da se vsa zborovanja, ki ne odgovarjajo potrebam tega položaja prepovedo, kakor tudi da se prepove zbiranje prebivalstva na raznih mestih.

Po gornjem ukazu naj pristojni ministri takoj ukažejo vse potrebno zaradi točnega postopka. Pri tej priliki je treba zlasti opozoriti državno uradništvo, naj vestno opravlja službo v teh težkih trenutkih, in na njegovo vlogo glede zatiranja netočnih vesti in ohranitve narodovega duha na potrebni višini.

Predsednik ministrskega sveta armijski general Dušan Simović s. r.

Padec Asmare glavnega mesta Eritreje

V Airiki se nadaljuje vojne operacije.

Italijansko vojno poročilo

Libija: Dne 31. marca: italijanska in nemška letala so napadala sovražnika, sovražna pa Tripolis.

Vzhodna Afrika: Vzhodno od Kerena prizadevajo italijanske čete hude izgube sovražniku. Padel je junaške smrti polkovnik 10. polka savojskih grenadirjev. Sovražnik je z letali napadel Asmaro. Bombe so ubile 10 ljudi in povzročile gotovo škodo. 1 angleško letalo je bilo sestreljeno.

Sredozemsko morje: V srđitem boju na Sredozemskem morju, ki se je odigral v noči na 29. t. m. smo izgubili tri križarke srednje tonaže in 2 kontrapetardovki. Mnogo mornarjev se je rešilo. Tudi sovražnik je pretrpel velike izgube, ki pa se jih še ne more oceniti. Ena križarka je bila potopljena z bombo, dve drugi ladji sta bili zadeti.

Atlantski ocean: Neka naša podmornica je potopila eno sovražnikovo srednje veliko ladjo.

Angleško vojno poročilo

Libija: ničesar novega.

Dne 31. marca so začeli boji pri Mersa Brega, 270 km južno od Bengazija. Angleško vojno poročilo javlja, da je angleška vojska nastopila proti italijanskim in nemškim motoriziranim oddelkom, ki se nahajajo tostran več sto kilometrov široke, neprehodne puščave.

Eritreja: Prodiranje proti Asmari se nadaljuje.

Dne 1. aprila so angleške čete vkorakale v Asmaro, glavno mesto italijanske Eritreje. Pred zasedbo Asmare so ujele 800 italijanskih vojakov. Keren je bil torej ključ do Asmare in ostale Eritreje. Asmara leži 100 km južno od Kerena in se je predala pet dni po padcu Kerena.

Abesinija: Dne 29. t. m. je bila zasedena Diredua. Število ujetnikov stalno narašča in tudi vojni plen se množi.

Naša letala so bila dne 30. marca stalno v akciji in so povzročila sovražniku mnogo škode. Naša letala so se vsa vrnila.

Letalski boji na zapadu

Bombardiranje Bremena, Emdena in drugih mest.

Nemško vojno poročilo

Dne 31. marca so letala potopila eno 10 tisoč tonsko angleško ladjo, drugo pa poškodovala. V južni Angliji so težko poškodovani 4 hangarji. Bombardiranje so bile pristaniške naprave v Fulthmuothu. Nad Kanalom sta bili sestreljeni 2 angleški letali. V noči na 31. marec so naša letala z velikim uspehom bombardirala pristanišča Hull in Yarmouth.

Angleško vojno poročilo

V noči na 1. april so angleška letala napadla z novovrstnimi bombami, ki pa imajo strahovit učinek, nemška mesta Bremen, Emden, Bremerhaven, Oldenburg in pa na Holandskem Rotterdam. Ti napadi so bili naperjeni proti ladjedelnicam, popravilnicam in oporiščem nemških podmornic. 1 angleško letalo je bilo sestreljeno. Čez dan so angleška letala obstreljevala dva otoka ob nemški obali in tamkaj zbrane čete, potem 8 ladij in zadela v polno 1 preskrbovalno ladjo. S tega poleta pogrešajo dve letali.

Potopljene ladje

Angleška admiraliteta poroča, da je bilo v tednu, ki je zaključil dne 24. marca potopljenih 59.000 ton ladjevja. V istem tednu sta operirali na morju žepni križarki »Scharnhorst« in »Geisau«, ki se sedaj nahajata v pristanišču Brest v Franciji. — Nemci trdijo, da so v istem času potopili 397.000 ton ladjevja.

V Cirenajki nameravajo Angleži postaviti domačina iz plemena Senusijcev za vrhovnega poglavarja vse pokrajine.

Na albanskem bojišču samo manjši boji

Italijansko vojno poročilo

Dne 30. marca smo dobili sovražne napade na področju 9. armade. Nemška letala so napadla letališče Halfar na Malti.

Grško vojno poročilo

Dne 30. marca so bili topniški boji. Izvidnice so zajele nekaj italijanskih vojakov in zaplenile nekaj avtomatskega

Položaj na Balkanu

V Beogradu je italijanski poslanik Manelli dne 30. marca obiskal predsednika vlade g. generala D. Simovića, nemški poslanik von Herren pa zunanjega ministra dr. Ninčiča.

V. Heeren se je podal 31. t. m. z letalom v Berlin na poročanje. Iz Berlina pa je dospel naš poslanik dr. Ivo Andrić.

Zastopnik nemškega zunanjega ministristva je izjavil inozemskim časnikarjem dne 1. aprila:

»Službeni Berlin smatra, da je danes položaj zelo težak, vendar pa ne tak, da bi se moglo sklepati na najhuje. Dogodke je treba prepustiti razvoju časa in počakati na izid. Nekatere okoliščine sedanji položaj poslabšujejo, druge pa zopet zboljšujejo.

Posvet v Atenah

za ohranitev miru na Balkanu.

Angleški zunanji minister Eden in načelnik angleškega generalnega štaba Dill sta prišla zopet v Atene na posvet. Zatrjuje se, da imajo ta posvetovanja namen, ugotoviti vse možnosti, ki bi se dale izrabiti, da se ohrani mir na Balkanu oziroma preprečiti razširitev vojne.

Ni pa res, da bi bil Eden prišel v Beograd.

Turčija v novem položaju

Poluradni »Ullus« objavlja: Turški narod je po sedmih letih vojne, v kateri je žrtvoval vse, kar je imel, izvojeval svojo svobodo in neodvisnost. Vzpostavil je svoj red. Odločen je, da živi z vsemi sosedi v prijateljstvu in tudi z drugimi narodi. Turški narod si ne želi nobenega drugega reda razen svojega. Ne čuti niti najmanjše potrebe po tujem redu in bo neizprosno proti vsem, ki bi mu poskušali vsiliti nekaj drugega. Turški narod bo branil svojo republiko, neodvisnost in svobodo. Če mu je usoda namenila, da stopi v to zadnjo, grandiozno vojno, je naravno, da bo zmagal.

orožja. Grška letal so obstreljevala sovražnika. Angleška letala so metala bombe na Elbasan in izvršila izvidniške polete v okolici Tepelenija. Na pristanišče Astropalijo na Dodekanezu so metala bombe.

Dne 31. marca so Grki zavzeli neko italijansko postojanko in zavzeli ves vojni material ter 202 italijanska vojaka, med njimi 6 častnikov.

Novi državni proračun 14 milijard dinarjev za devet mesecev

Ministrski svet je na svoji seji dne 29. marca sprejel državni proračun za čas od 1. aprila do 31. decembra 1941. Proračun izkazuje 14,115.124.000 dinarjev izdatkov. Na državno gospodarstvo odpade nekaj nad 5 milijard dinarjev, na državno upravo pa nekaj nad 9 milijard dinarjev.

O proračunu je izjavil minister dr. Šutej:

Proračun državnega gospodarstva se pokriva z dohodki podjetij. Dohodek podjetij presega izdatke za okroglo 490 milijonov dinarjev, ki jih dobi državna blagajna za državno upravo.

Najpomembnejše državno podjetje so državne železnice. To bo treba obnoviti, ker bodo potem lahko povečale svoj donos.

Po proračunu so navidežno povečani izdatki za državno upravo za 1.379.8 milijona dinarjev, primerjano z devetmesečnim razdobjem I. 1939. Novi krediti za državno obrambo pa se bodo pokrili z izven proračunskimi sredstvi. Povišanje proračuna v primeri z lani pa je manjše, ako se vzame, da so bili po sklepu

lanskega proračuna odobreni še razni izredni krediti, ki so znašali 700 milijonov dinarjev.

Od povečanja proračuna odpade 600 milijonov dinarjev za potrebe prehrane državnih uslužbencev. Državnim uslužbencem pa bo s temi krediti omogočeno, da bodo nabavljali življenjske potrebščine po znatno nižjih cenah, kot pa jih sedaj kupujejo na trgu in v trgovinah. Nekaj je bilo treba ukreniti, ker plače državnih nameštencev niso niti od daleč v skladu z draginjo.

Najbolj zvišan je proračun za kmetijstvo, ki znaša 170.6 milijonov dinarjev ali skoro sto odstotkov več kot pa lani.

Na novo je bilo odobreno za ministrstvo prehrane 23 milijonov dinarjev.

Proračun ni krit v celoti. V teku leta bo treba pri izvajanju proračuna prihraniti 424 milijonov dinarjev, zato se smejo proračunani izdatki izrabiti največ do 80 odstotkov.

Finančni zakon ne vsebuje razen določb, ki se tičejo izvajanja proračuna, nobenih drugih predpisov.

Zaplemba nemških in italijanskih ladij v Ameriki

»Zaradi nevarnosti sabotaže in nedovoljenega bivanja.«

Vlada Zedinjenih držav je začela pleniti nemške in italijanske trgovske ladje, ki se nahajajo v ondodnih pristaniščih že od začetka vojne. Doslej je bilo zaplenjenih skupno okrog 69 ladij deloma italijanskih, deloma nemških, razen tega pa tudi 26 danskih. Nemški in italijanski mornarji, okrog 1600, so bili vsi internirani. Vlada se je poslužila zakona o obrambi iz časa svetovne vojne, ki predvideva take mere proti ladjam tujih držav, ako grozi nevarnost sabotaže. Razen tega so mornarji kršili ameriški zakon, ki prepoveduje tujcem bivanje v

Zedinjenih državah brez izrecnega dovoljenja.

Rušilci perujske vlade so zajeli dve nemški ladji, »Leipzig« in »Monserat«, ki sta natovorjeni z bombažem hoteli iz perujskega pristanišča Callaoa. Mornarji pa so ladji zažgali. Nadalje zasledujejo perujske vojne ladje dve nemški ladji.

Republika Venezuela (najbogatejša dežela na petroleju), je zaplenila velik nemški parnik, 2 manjša in 3 petrolejske ladje. (A. A.)

Po pomorski bitki južno od Sicilije

Reuter poroča, da je bila v spopadu med italijanskimi in angleškimi vojnimi ladjami potopljena najbrž tudi italijanska oklopna »Vittorio Veneto« (35 tisoč ton). Angleška letala so ladjo zadela s tremi torpedi in se je nagnila. Pozneje je ni bilo več videti na površini morja. Italijani zanikajo potopitev četrte križarke »Bande Nera«.

Do bitke je prišlo na ta način, da je angleška križarka »Orion« bila poslana daleč naprej pred angleškim brodom. Ko so jo Italijani opazili, so se pogнали za njo. Križarka pa je po dogovoru s poveljnikom angleškega brodom plula v smeri proti glavnini angl. brodom. Manever se je posrečil. Italijanske vojne ladje so se hotele umakniti,

toda je bilo za umik že prepozno.

Med rešenimi mornarji z italijanskih vojnih ladij je tudi 35 nemških mornariških častnikov, podčastnikov in topničarjev.

Koncentracijska taborišča razpuščena

Prvo delo nove vlade je bilo, da je takoj razpustila koncentracijska taborišča, ki jih je vpeljal prejšnji režim. Te dni so se že vrnil vsi interniranci iz Ivanjšice in drugod.

Registracija neobdelane zemlje na Madžarskem. Madžarska vlada je odredila, da se mora popisati vsa neobdelana zemlja.

V teh časih ne pozabi na svojo dolžnost do »Delavske Politike«. Ako te ni doma, naroči ženi, da bo ona poravnala morebitni zaostanek in redno plačevala naročnino. Z »Delavsko Politiko« prihaja v stanovanje, k Tvoji družini, Tvoj duh, eno potrdilo več, da si, četudi odsoten, vendarle z družino. Žene, soderužice, ve pa se izkažite vredne svojih mož, soderugov.

Kako se ne sme vladati. »Politika« piše v članku: Narod, kralj in vojska združeni: »Naj bi ta soglasnost naroda, kralja in vojske v obrambi državnih in narodnih svetinj ostala vedno vodilno načelo in tudi tistih, ki danes vladajo in upravljajo ter tistih, ki bodo to delali jutri; naj bi bil 27. marec opomin vsem, kako se ne sme vladati in upravljati z državo in narodom.«

Za ministra dvora je bil imenovan Marko Daković, znan pobornik zedinjenja Črne gore s Srbijo. L. 1907 je bil obsojen na smrt, pa je pobegnil v Srbijo, odkoder se je vrnil v Črno goro šele, ko je l. 1913 Nikita proglasil amnestijo. L. 1915 je bil po zlomu Črne gore interniran na Madžarskem. Ko se je po vojni sestalo začasno narodno predstavništvo, je v njem igral vidno vlogo, pozneje pa se je umaknil iz politike.

Vsled preobremenjenosti tovarnega prometa je železniška uprava omejila sprejemanje tovorov do vključno 4. aprila. Prepoved pa se ne tiče prevoza živil.

Poštnina se je povišala s 1. aprilom za pisma na din 2 in za dopisnice na din 1.50. Povišale pa so se tudi vse druge pristojbine. Pazite torej, kadar pišete, da prejemniki ne bodo plačevali kazni!

Za enotne delodajalske in delojemalske zbornice se je ogreval »Slovenski delavec« v zadnji številki, ki je izšla. Predno je odšel njegov mogočni protektor v politično pozabljeno. Delavske zbornice so razredne predstavnice delavstva in njegovih teženj, tako nekako so modrovali, ker pa ZZZ ne pozna razredov, ampak samo stanove in med temi stanovi neskaljeno sožitje, bi se morale po njenem mnenju delavske zbornice razpustiti in vključiti v skupne gospodarske zbornice, v katerih bi potem sporazumno reševali delavska vprašanja. Delavce bi predstavljala ZZZ in njeni funkcionarji bi bili seveda tudi nastavljeni takih skupnih gospodarskih zbornic. Ni težko uginiti, komu v prid bi bile take zbornice. Tako reformo družbe so si torej zamislili gospodje. Ako bi se uresničila, bi to pomenilo ustaliti sedanje razmere, zavarovati in utrditi kapitalizem, delavstvo pa postaviti pod njegovo trajno nadzorstvo.

General mednarodne brigade Lister, ki se je odlikoval v španski državljanski vojni, je padel v vrstah angleške vojske na fronti v Cirenaiiki. kakor poroča »Die Zeit«.

Anglija bo preiskovala vse ladje, ki plovejo po morju, ako se ji bo to zdelo potrebno, je objavila angleška vlada z ozirom na spopad s Francozi v Alžiru.

Letalski promet med Berlinom in Beogradom se zopet vrši redno kakor doslej. Italijanski in nemški kapital se zanima za podjetje »La Dalmatienne«, ki izdeluje cement

Doma in po svetu

in se nahaja v francoskih rokah. Ker so pa Francozi pripravili prodati ta svoja velepodjetja pri Splitu, se za nakup najbolj zanimajo italijanski in nemški gospodarski krogi.

Balkan bi moral dati več žita, pravijo. Sedaj ga pridelajo na hektar 11 stotov, podrugod pa 20 stotov. Vsega skupaj pridelajo Balkan 51 milijonov ton žita, pridelal naj bi ga 92 milijonov ton. Inž. M. Petrić prihaja do zaključka, da je to nemogoče. Za vsakih 20 kg povečanega žitnega pridelka je treba 1 kg dušika. Torej bi za 40 milijonov ton žita potrebovali 2 milijona ton čistega dušika. Na vsem svetu pa so pridelali pred par leti samo 4 milijone ton dušika.

Prodaja gorilnega špirta v Bosni naj se prepreči. Več občin iz Bosanske Krajine je opozorilo bansko upravo, da kmetje na veliko kupujejo gorilni špirit po din 16 liter in iz njega izdelujejo alkoholne pijače. Zato naj se prodaja gorilnega špirta omeji.

Mordna pogajanja v podjetjih »Združene papirnice« oz. poravnalna razprava se je končala brezuspešno, ker podjetja niso hotela pristati na skromne delavske zahteve.

Razprava proti Hacetu, znanemu razbojniku, ki je bil dolgo časa trepet Slovenije, se je začela te dni v Ljubljani. Z njim je obtoženih še 5 pajdašev. Časopisi delajo iz tega procesa pravo senzacijo. Se mora že izplačati.

Neznani morilec je napadel v Zagrebu branjevko Letonijevu v njenem stanovanju, ji zvezal roke na hrbtu in zamašil usta s krpo ter jo pobil.

Orožniki so komaj rešili žeparja, da ga niso puščali do smrti pobili, ko so opazili, da je nameraval ukrasti nekemu kmetu izkupiček za kravo. Pripetilo se je to na sejmu v Bjelovaru.

Koliko stane vojna? V lanskem proračunskem letu so znašali vojni stroški Anglije 3 milijarde 867 milijonov 245 tisoč funtov sterlingov. Ako računamo funt sterling s 170 dinarji, dobimo v našem denarju bajno vsoto, ki pa trdi za Angleže ni majhna. Vojna stane toliko, da jo Angleži brez finančne pomoči Zedinjenih držav oziroma posojanja orožja sploh ne bi mogli voditi. Vojna pa seveda stane vse države enako, mogoče pa še več.

Vlaki, ki vozijo od Narvika do Graza. Nemška vojaška uprava je uvedla vlake, ki vozijo vojaške iz Narvika na severnem Norveškem do Graza, ne da bi bilo treba prestopiti. Vožnja traja od ponedeljka zvečer do četrtega zvečer. Čez morje mora te vlake do Danske prepelati posebna ladja.

Sladkor nabirajo na Švedskem za Norvežane in Fince. Na Švedskem so napravili prostovoljne zbirke sladkorja za Norvežane in Fince, ki ga nimajo. Zbrali so 400 ton sladkorja in so 50 ton poslali na Norveško.

Vodja romunskih fašistov iz janaarske vstaje minister Horia Sima je bil član špijonažne službe vojnega ministrstva in je delal pod vodstvom nekega Morusova, katerega pa so fašisti lani v novembru ubili.

Operacije v Abesiniji bo prekinil dež, napovedujejo nemški listi, ki opisujejo dogodke na bojišču. Italijanom bo dež pomagal in prekinjal račune Angležev, ki napredujejo zato, ker so v premoči.

85 trgovskih ladij je po angleških virih zgubila od začetka vojne doslej Švedska. Večina švedskih parnikov je bila torpedirana ali pa je zadela na mine. Skupna tonaža potopljenih švedskih ladij znaša 333.000 ton, 600 švedskih mornarjev pa je utonilo.

Osem dni in osem noči se je vozil japonski zunanji minister Macuoka v Evropo.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj naročnino takoj!

A. M. de Jong:

Čuden cerkovnik

»OTROŠKA LETA MEREYNTJEJA GEYSENA«

»No, stopi vendar, saj ne moreva ostati na mestu, dokler poženeva korenine!... Naprej!«

Poslušno, z glasno utripajočim srcem, je hitel Mereyntje držeč Flirefleterja za roko. Možna na vrtu sta ga opazila in ko sta se približala, je stopil gospod Valter skozi vrtna vrata in se prijazno nasmejaj.

»To je, mislim, naš Mereyntje!« je vzkliknil presenečen in mu prožil naproti svojo dolgo, rjavo roko, v katero je Mereyntje v zadregi položil svojo. »Skoro te nisem spoznal, dečko! Strela! si pa ti zrastle! Saj si skoro že mož. Mogoče ti že rastejo brki?«

Mereyntje se je v zadregi smejal in se tiščal Flirefleterjeve noge. Sedaj se je obrnil gospod Valter k temu, da bi imel deček priložnost, da se nekoliko umiri.

»Hej, večni popotnik!« se je smejal, »kako pa prideš ti v to čudno družbo?«

V največje Mereyntjejevo začudenje je govoril Flirefleter z gospodom holandsko: ta je pa res znal vsel!

»Da, Mereyntje je ministrant, jaz pa sem cerkovnik, kaj je torej enostavneje: dva cerkvena služabnika na pohajkovanju!«

Gospod Valter se je smejal na vse grlo.

»Res, res! Ti si postal cerkovnik, famozno! Za kako dolgo pa? Flirefleter, ti si biser med potepuhi.«

»Niste prvi, ki to pravi«, je odgovoril Flirefleter

[58]

skromno, toda jaz slišim to raje iz ust, ki nimajo kosmatih zob.«

Mereyntje se je ustrašil tega predrznega odgovora, toda izgledalo je, da ga gospod Valter ni vzel resno: kajti smejal se je še glasneje in potrepljal dolgina prijateljsko po rami. Gospod Valter je bil res dober človek!

»Nekaj sulcev sem naložil za vas«, je rekel Flirefleter hinavsko. »Vem da jih neznansko radi jeste.«

»To je pa res!« je odgovoril gospod Valter. »Nesijh takoj v kuhinjo. Toda nobene neumnosti z Jano ti!«

Flirefleter je napravil nesrečen obraz in izgubil sulci okrog očla. Gospodski dolgin je počasi prišel k njima in zaničljivo zrl od zgoraj navzdol na Mereyntjeja, ki je takoj opazil njegov režeči obraz, kateri mu je ostal tako dobro v spominu in ki ga je tako zelo zaničeval.

»Ali si zadnje čase imel večkrat božje sanje, dečko?«

Mereyntje je zardel in povesil oči, ne da bi bil odgovoril. Toda gospod Valter ga je rešil iz zadrege.

»Ne muči tega zlatega bitja, Karel«, je rekel jezno. Obnašaj se vendar enkrat kot človek in pozabi na svojo veličino. Dolgin se je sladko kislo nasmejaj in Mereyntje se je čutil neizmerno olajšanega, ko je dal roko g. Valterju in rekel:

»Že grem. Sai človek zgubi celo uro, ako te hoče obiskati v tej divji samoti, jaz pa ne bi rad danes zamudil Beethovnov devete.«

Pri teh besedah je odšel in Mereyntje, ki je gledal z njim, je opazil, da ga ne more trpeti niti od zadaj, kajti njegov hrbet je bil prav tako opčiji in domišljav, kot njegov glas.

»Ali ne bi vstopil, Mereyntje?« je vprašal gospod Valter in mali deček, ki ga je zopet oblila rdečica, je naglo stopil za njim v hišo.

Trenutek pozneje je sedel na svojem starem mestu, na mehkem stolu z vzmeti. Njegove v nogavice oblečene noge so segale letos bližje preprogi kot prejšnje leto, toda še se niso dotikale tal. Pogled njegovih oči, v katerih sta se kot poprej nekoč izražala začudenje in oboževanje, je splaval ob zlatih hrbitih knjig »Božjih sanj« dalje in nemirno begal k vratom in oknom; glavo je držal nekoliko postrani, kot da bi poslušal ali mu bo morda udaril na ušesa šum, ki ga je pogrešal. Gospod Valter ga je opazoval in nervozno tresel nogo. Čez čas je zmajal z glavo in rekel:

»Ne, Mereyntje... zaman iščeš in poslušaj... ni je tu.«

Mereyntjeju so nenadoma stopile solze v oči in glas mu je zastal, ko je potrj in brez pravega vzroka vprašal:

»O... ni je tu?«

Valter je ponovno odkimal z glavo in molčal. Nekaj časa je bilo tiho. Mereyntje si je z laktom otrl solze v oči. Potem pa je zopet rekel:

»Ali se je tako daleč odpeljala?«

Pisatelj je prikimal in nervozno odgriznil konico svoje cigare.

»Ali je ne bo nikdar več nazaj?« je spraševal mali deček žalostno še kar naprej.

»Bojim se, da je nikdar več ne bo, Mereyntje.«

»To je pa škoda, gospod Valter, kje pa je?«

»Zelo daleč proč, v Italiji.«

»V Italiji?« se je začudil Mereyntje... »To je dežela, kjer igrajo ljudje dudo.«

»Da.«

Iz naših krajev

Knjižica dr. Avg. Reismanova o delavskih zakonih:

Dolžnosti in pravice v službi
se dobiva pri upravi »Delavske Politike, pri naših poverjenikih in po vseh knjigarnah. Za delavce znižana cena din 3.—, po pošti din 3,50.
Uporabite ugodno priliko, dokler zaloga ne poide.

TRBOVLJE

Pravda med brivskim vajencem in mojstrom. Minuli četrtek se je zaključila pred okrajnim sodiščem v Laškem velika pravda med brivskim vajencem in njegovim mojstrom iz Trbovelj, katerega je vajenec tožil na plačilo raznih zahtevkov iz časa, ko je bil pri njemu vajenec in nato pomočnik. Vajenec je navajal v tožbi, da je po svojem očetu sicer sklenil s brivskim mojstrom učno pogodbo, po kateri bi moral biti še tudi po preteku prvega leta brezplačno v uku in da zato sedaj zahteva za drugo in tretje leto primerno plačilo, ker tako določa § 267 obrtnega zakona. Nadalje je navajal vajenec, da bi smel za časa svojega uka delati v smislu določil za zaščito vajencev po obrtnem zakonu le 8 ur na dan, a delati je moral po 10 ur in še več, ne da bi imel primeren prosti čas za oddih. Ko je učno dobo dovršil, bi moral dobiti vsaj minimalno mezdno, pa niti tega ni prejel, in je tako zahteval sedaj s tožbo primerno plačilo za redni delovni čas, a za drugo in tretje leto plačilo za nadure s 50 odst. pribitkom na podlagi minimalne mezde in razliko med prejšnjo mezdno in do minimalne mezde v času pomočniškega službovanja. Pri razpravi minuli četrtek pa sta se stranki končno med seboj poravnali, ker je oče vajenca rudar, ki si je bil sicer s brivskim mojstrom dober in zato ni hotel zadeve tirati na nož ter sta se tako poravnala, da bo mojster plačal namesto zahtevanih 15.000 din le 4.000 din in nastale stroške obeh odvetnikov, od katerih je bil za vajenca iz Maribora, za mojstra pa zastopnik iz Celja. — Zadeva naj bo drugim pravocasen poduk, da je vendarle treba že enkrat upoštevati zakonito zaščito vajencev, ki so po ogromni večini ravno iz vrst delavskih družin ter so zaradi tega absolutno potrebni prisilne zakonite zaščite. Vsak mojster se naj spomni, da je tudi on težko prenašal izkoriščanje v mladosti, čeprav se sedaj tako rad izgovarja s tem: »Ja — kako pa se je meni godilo!« Krivica vsakogar in vedno boli. — Upravičeno je vzbudilo veliko pozornost dejstvo, da je imel vajenec vse nadure točno sproti zapisane v koledariu. To je v podobnih slučajih nujno potrebno, če se hoče nadurni zahtevki izkazati pred sodiščem.

LAŠKO

Kaj pravijo laški trgovci? V nekem celjskem listu smo čitali, da kljub uredbi, ki določa ceno za 1 kg bele moke din 9, prodajajo tako moko neki trgovci tudi po din 12 in celo še dražje. Trgovci nam sporočajo to-le: Oskrbovalni odbor jim nudi moko po din 8,75, papirne vrečke so po 25 para, po zakonu imajo pravico do 10 odst. dobička, nekaj moke se razprši in potem imajo tudi stroške za prevoz itd. Če so ti izgovori res vsi utemeljeni, ne ve niti oskrbovalni odbor, niti nadzorne oblasti, še manj pa konzumenti. Kakšno vrednost pa ima tedaj uradno določena cena beli moki? Mislimo pa, da je moka zato dražja, ker ima oskrbovalni odbor kar dva uslužbenca: poslovođa in izdajateljico nakaznic, ki pa sta za to tudi plačana.

KRANJ

Vsi čevljarji pomočniki, kateri so prevzeli žepni koledar za leto 1941 od Poljanca Ivana, naj mu ga plačajo, da bo mogel odračunati poverjeniku, ker do sedaj še ni odračunal.

Jožefovanje dne 19. marca se je vršilo na Huijah kot običajno. Prišlo je veliko število ljudi iz okolice. Po maši je nenadoma dobro poznani človek stopil na cerkveni zid in začel govoriti o organizaciji ZZZ. Poslušalci so bili mnenja, da bo apeliral na navzoče, da se spomnijo za kakšno podporo za zimsko pomoč šibkejšim stojem. Zelo so bili ogorčeni, da se izrablja cerkveno opravilo v agitacijske svrhe. Koncem koncev je bil govornik zelo razočaran, ker je žel tako malo odobravanja. Mogoče ne bo nikdar več nastopil kot govornik na prošenju. — Delavec.

TRZIC

Gorelo je dne 25. t. m. ob pol 9. uri zvečer v tukajšnji usnjarski tovarni odnosno njenem skladišču. Le izredno hitremu nastopu tukajšnjih gasilcev se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil. Sicer bi oni na lastni koži občutili, ki so pri obnem zboru uvažali le politiko in niti zavednih in odločno za gasilsko stvar vnetih gasilcev niso pripustili za delegate na župni občini zbor. Tudi pri gašenju tega ognja smo videli skoro samo stare člane. Zato pa pri gasilstvu stran s politikol

Velik vlom. V tukajšnji tovarni »Runo« so izvršili do sedaj še neznan zlikovci vlom v blagajno. Po strokovniškem navrtanju težke železne blagajne so vzeli 25.500 dinarjev. Trdka je bila proti vlamu zavarovana.

PTUJ

Sodrug Rozman 70 letnik

Upokojeni železničar Franc Rozman obhaja danes sedemdeseti rojstni dan. Zavedni sodrug je bil agilen v delavskem in združnem pokretu ter dolgoleten funkcionar. V strokovnih in kulturnih organizacijah je pridno sodeloval in vzpodbujal mladino k resnemu delu za pravično stvar delavskega razreda. Kakor železničarski pevski zbor, ki mu je zapel podoknico, se krogu njegovih številnih znancev in prijateljev pridružujemo tudi mi z iskreno željo: Še na mnoga leta, drugi sodrug Franc!

MARIBOR

Zaprte trgovine. V ponedeljek je z vlaki nemških državljanov odpotovalo iz Maribora tudi več trgovcev, ki so vsled tega svoje trgovine zaprli. V javnosti večinoma o vseh teh niti ni bilo znano, da so inozemci. — Med drugim so zaprte v Gosposki ulici trgovine urarjev bratov Ilger, trgovina z manufakturo g. Pucherja, g. Perca trgovina z glasbilo, ge. Stauberjeve, trgovina z damskimi klobuki v Ulici 10. oktobra, na Aleksandrovi cesti trgovina z barvami g. Kaloda, v Prešernovi ulici obrtno podjetje slikarja in pleskarja Holzingerja, tovarna svile Benger »Zora«, ki pa je vsem delavcem izplačala mezdo za 14 dnevno odpoved in tekstilna tovarna Ehrlich.

Tudi tekstilna tovarna »Atama«, d. z. o. z. v Košakih je do nadaljnjega ustavila obratovanje, kakor nekatere druge tekstilne tvrdke, o katerih smo že zadnjič poročali. Dočim so delavci pri ostalih tvrdkah dobili vsaj za nekaj dni mezdo, pa je »Atama« samo ustavila obrat, ne da bi delavcem izplačala 14 dnevno odpovedno dobo. Pristojne oblasti bodo morale nekaj ukreniti v zaščito prizadetih delavcev. Najbolje bi bilo, da se v vsak obrat takoj imenuje vladnega komisarja, ki naj odredi obratovanje, da bodo delavci zaposleni in dobivali vsaj to skromno mezdo, ki so jo prejimali doslej. Tovarnarje, ki so ustavili obratovanje brez razloga, je treba poučiti, da se v teh težkih časih ne sme vzemirati delavstva, ker se na ta način namenoma škoduje državi in skuša ustvariti nemire. V nekaterih tujih državah imajo že dalje časa v veljavni zakoniti določili, ki so toplotno zelo stroga in predvidevajo celo odvzem obrata, ako bi tovarnar skušal brez tehtnega vzroka omejiti obratovanje ali pa celo ustaviti obrat. Ker smo zadnje čase pri nas zelo radi posnemali razne ukrepe od drugih, bi bilo vsakakor umestno, da bi se sedaj poslužili tudi takih ukrepov, kakor jih imajo po drugod proti tovarnarjem, ki skušajo sabotirati delo v državah, kjer so si nakopili ogromna bogastva, dočim je delavstvo desetletja delalo za skrajno nizke mezde. Pripada mu torej pravica do zaščite s strani države proti ljudem, ki so nagrabljeno ogromno bogastvo med tem spravili na »varno« v tujino. Tu so ostali obrati s vseh potrebnimi surovinami in delavoljni delavci, ki potrebujejo zaposlitve in zaslužka za vzdrževanje svojih družin. Pristojna oblast naj izda nemudoma ukrepe, da se bo začelo zopet polno obratovati ali pa prisili delodajalce, ki so zaprli svoje obrate, da plačajo delavcem ves čas, ko ne bodo zaposleni.

Tudi sladkor na živilske nakaznice. Od 1. t. m. dalje bodo prejimali prebivalci tudi sladkor na živilske nakaznice in sicer 1 kg sladkorja mesečno na osebo. Kakor smo že ponovno poročali, je v zadnjem času popolnoma zmanjkalo sladkorja in so ga potrošniki dobili kvečkemu po eno osminko kg. Sedaj je uvedena tudi za sladkor racionalizacija, poudariti pa moramo, da je v mestu 1 kg na osebo premalo. Res je sicer, da si marsikateri delavec ali nameščenec niti te količine ne bo mogel privoščiti, ako je samo delno zaposlen ali pa celo brez posla. Toda velika večina zaposlenih delavcev rabi razmeroma mnogo več sladkorja, kakor pa podeželski ljudje, ker jim često služi škodoliva kava ali pa čaja za kosilo, če obratujejo nedeljeno po 8 ur na dan. Zlasti velja to za tekstilno stroko, kjer je zaposlenih pretežno večina žensk, zato bi bilo prav, da bi skušali preskrbovalni uradi priskrbiti čim več sladkorja da bi lahko povečali sedaj določeno količino.

Sladkor v našem mestu. Mestni preskrbovalni urad razglašja: Z ozirom na pritožbe prebivalstva, da ne prejema zadostnih količin sladkorja, je odredil mestni preskrbovalni urad, da bodo od 1. aprila t. l. dalje izdajali tukajšnji trgovci sladkor samo proti predložitvi krušnih nakaznic z rdečim žigom. Vsak prebivalec ima pravico kupiti mesečno 1 kg sladkorja proti predložitvi živilske nakaznice, na talon katere mora trgovec zabeležiti v zadevnem mesecu prodano količino sladkorja. Pozivamo konzumente in trgovce, da se točno ravnaajo po gornjem razglasu.

Mestni preskrbovalni urad opozarja vse gg. trgovce in peke, da bo od 1. aprila dalje sprejemal samo še živilske nakaznice, ki so opremljene z rdečim žigom (mestne). Vseh drugih nakaznic, ki niso opremljene z rdečim žigom (okoliške) ne bo preskrbovalni urad od 1. aprila naprej več sprejemal v zamenjavo za moko.

Velikonočne počitnice vseh srednjih in ljudskih šol so začele dne 1. t. m. in bodo trajale do 20. aprila.

STUDENCI PRI MARIBORU

Pretirane zahteve oračev. Kakor znano, ima večje število železniških uslužbencev v najemu majhne kose železniškega polja v bližini delavnice. Ker sami nimajo vprežne živine, si morajo pač pustiti zorati od tujih voznikov, kateri pa so letos svoje tarife izvanredno zvišali. Običajno so prejšnja leta računali za oranje tega malega kosa, s katerim je orač v dveh urah lahko gotov po din 20 do din 25. Letos pa so zvišali kar na 60 din in zahtevajo povrhu tega še dobro južino. Izgovarjajo se na to, da se je vse podražilo in da ni na razpolago vprežne živine, železničarji pa s svojimi nizkimi plačami itak lahko plačajo.

ČRNA PRI PREVALJAH

Članom bratovske skladišnice

Glasom sklepa skupščine, katere se je vršila dne 30. m. m. razglašja krajevna bratovska skladišnica v Mežici:

Da se morajo vsi oni člani, ki so se na no-

Navodila prebivalstvu v slučaju potrebne zateknitve. Kakor je že mestno poglavarstvo objavilo v dnevnih časopisih splošna navodila za zateknitve, se prebivalstvo ponovno opozarja, da disciplinirano in mirno ureja in pripravlja, kar je potrebno za zateknitve lokalov, privatnih stanovanj, vozil itd. Vsako nepotrebno razburjanje škoduje koristim države, ki želi ohraniti mir na znotraj in na zunaj.

V Melju zidajo podjetniki. Je zanimivo, da so začeli v prvih toplih dneh v mariborskem tovarniškem delu mesta, v Melju, prav pridno zidati razni podjetniki. Poleg velikega objekta za tovarno svile gradi tvrdka Hutter in drug še tudi na zahodni strani tovarne nov objekt tik ob Dravi. Tovarna mila »Zlatorog« je postavila poleg svoje stare tovarne velik nov objekt, tovarna »Unio« je tudi podaljšala svoj objekt z novim prizidkom, nadalje je že postavljena poleg poslopja Komande mesta nova mehanična delavnica. Pač pa tvrdka Hutter ne nadaljuje z zidarskimi deli pri svojem stanovanjskem objektu v mestu. Ogromno novo tovarniško poslopje gradi končno na desnem bregu Drave tovarna Ehrlich, ki pa je zaradi odhoda lastnikov v inozemstvo sedaj ustavila obrat v tovarni, kjer so doslej delali še celo brez redukcij. Vse te gradnje so baje v zvezi z investicijo kapitala podjetnikov, ki denarja sicer ne morejo nalagati v obratovanje.

Olepeševalno društvo bi menda napravilo veliko uslugo tisočem in tisočem pasantov Aleksandrove ceste, če bi se z ozirom na že precej zgodnjo pomlad spomnilo svojih nasadov ob topolih in jih dalo očistiti zimske nesnage, ki se je tam precej nabralo, ko so odlagali nanje sneg. Trava sicer prav hvaljevredno in uporno pronika skozi nagrmadeno smet, vendar se nam zdi, da to vendar ne zadošča na glavni promenadi mesta, ki je sicer slovelo po snagi svojih ulic.

90 letna Terezija Dorner je odšla v ponedeljek, dne 31. m. m. jutraj k maši v stolnico, od koder pa se ni več vrnila. Svoji poizvedujejo kam je stara ženska izginila.

S kladivom je udaril po glavi svojega bivšega delodajalca in nato izvršil samomor. — V Cankarjevi ulici se je zgledil pri svojem bivšem delodajalcu potnik Rudolf Jug, kjer je dobil din 850 na račun svoje provizije. Jug je bil menda že pred pol leta odpuščen iz službe. Po izplačilu se je odstranil, nato pa zopet vrnil in želel na samem govoriti s svojim bivšim delodajalcem. V teku razgovora je očitno prišlo med obema do hujšega spora in je Jug v prepiru z nekim kladivom udaril svojega bivšega delodajalca po glavi, nato pa je zbežal v garderobo in si pognal 5 strelav v prsa. Dočim je bil Jug na licu mrtvega, pa poškode njegovega delodajalca niso težke. — Značilno je, da so tudi ta dogodek, ki se je verjetno odigral zaradi spora iz službenega odnosa, skušali izrabiti nekateri za svojo propagando. Kakor številne druge bedastoče, ki se širijo, so skušali tudi ta krvav dogodek prikazati, da je nastal vsled mržnje med narodnostmi.

Poskus samomora je izvršila neka 19 letna viničarjeva hčerka iz mariborske okolice. Vzela je strihlin, vendar pa so njeno namero kmalu opazili in jo nemudoma odpremili v tukajšnjo splošno bolnišnico.

Svinec so kradli iz vagonov na Teznu, tako da ima železniška uprava 22.000 din škode. Orožniki so prijeli progovnega delavca Franca Saletingerja in Jožefa Kokola iz Sp. Dobrave ter Marijo Svarcevo, ki je svinec odkupila.

Vse mogoče se dogaja. — Šivilji Mariji moničevi je neka dobra znanca med klepetanjem izmaknila 200 din in se poslovila. — 21 letna A. K. je hotela v Dravo. Spravili so jo v policijske zapore. — Ljudje še vedno »prislanjajo« kolese k zidu in jih puščajo brez nadzorstva. Ključavničarski pomočnik Maks Dolinšek je na ta način prišel ob kolo. — 16 letna dijakinja Hollova iz Studencev pa je padla iz avtobusa in se bodo menili pred sodiščem, kdo je kriv, ker je ponesrečena pri padcu dobila pretres možganov.

Žensko kolo znanke »Turnir« ev. št. 132.806 je bilo ukradeno ključavničarskemu pomočniku Maksu Dolinšku izpred neke gostilne na Tržaški cesti.

Na dve leti strogega zapora, 1200 din denarne kazni in na izgubo častnih pravic za dobo dveh let je bil pred tukajšnjim sodiščem obsojen zaradi prevare 57 letni trgovski zastopnik Gabrijel Majcen.

vo poročili in stanujejo v bližini Črne, pa do sedaj niso imeli skladniškega zemljišča za setev in reflektirajo nani, najkasneje do 3. aprila t. l. javijo zaradi evidencije pri delegatu Fajmutu Simunu ali Selišniku Ivanu v Črni. Kdor pa je že lani imel zemljišče, se mu ni treba javiti. Kdor se od novih reflektantov do določenega dne ne bi javil pri navedenima delegatoma ne bo mogel, biti upoštevan pri letošnji delitvi zemljišča.

Kaj je s sladkorjem? Čudno se nam zdi, da navzlic vsemu zatirjanju po časopisih, da sladkorja ne bo zmanjkalo — sladkorja ni. Posebno to razburja ženske v sedanjih časih, ko je na razpolago največ samo koruzna moka, iz katere narediš najlažje in najokusnejše ter najcenejše — žgance s kavo. Zato ni čudno, da je to pomanjkanje doseglo tudi svoj višek in so dne 31. marca, to je pretekli ponedeljek, šle kompaktno vse ženske na tukajšnji občinski urad protestirati zaradi tega nemogočega stanja. K sreči je bil sladkor že na poti in so ga tudi takoj izdali 1 kilogram na osebo.

POSLEDNJE VESTI

Angleško vojno poročilo: Dne 1. aprila se je nadaljevalo angleško prodiranje proti Mas-sau v Eritreji.

Grško vojno poročilo: Dne 1. aprila so bili topniški boji. Sovražnik, ki je poskusil zasesti od nas osvojene postojanke, je pustil v naših rokah 80 vojakov. Italijani so bombardirali neka grška pristanišča. — Iz pomorske bitke na Sredozemskem morju je neka grška vojna ladja pripeljala 112 ujetnikov v neko grško pristanišče.

Nemško letalo je padlo na Dublin na Irskem. Posadka je vjeta.

1000 italijanskih letal je bilo uničenih doslej v Afriki in Grčiji, je rekel angleški vrhovni letalski poveljnik.

Eden je bil sprejet pri kralju Juriju v Ate-nah.

V Bolgariji bodo amnestirali vse politične obsojence.

Asmaro so Italijani izročili sami in so v to svrhu poslali h Angležem parlamentarce.

Moskva ni čestitala novi jugoslovanski vlad, pravi moskovska »Pravda«, toda jugoslovanski narod, ki je dostojen slavne preteklosti, zasluži vse čestitke.

Protest Nemcev in Italijanov zaradi zaplenbe ladij ne bo vplival na ameriško politiko, je rekel ameriški zunanji minister Hull.

Mehika in Zedinjene države bosta imeli skupna letalska oporišča.

1.800.000 dolarjev je odobrenih za pošiljatev orožja v razne tuje države, je izjavil Roosevelt.

Republika Peru je solidarna z Zedinjenimi državami, je izjavil njen predsednik.

Predstavnik celjskih Nemcev graškemu radiu, Dr. W. Riebel v Celju je naprosil, da se objavi v radiu, da niso resnične vesti, ki jih je objavil graški radio o nemških celjskih beguncih. To je sporočil tudi v Graz. AA.

Strasne vesti je zadnje dni objavljala tuji radio, celo o pokolih in požarih v nemških naseljih pri nas. Vse je izmišljeno.

Naša trgovska mornarica je imela 185 ladij, sedaj jih ima samo še 169 s 312.898 tonami. 7 ladij je bilo prodanih, 9 potopljenih.

Naši tovarniški delavci smejo pošiljati sedaj iz Nemčije po 70 mark mesečno, kmetijski pa po 60 mark.

IZ ČEŠKE

Nesmiselne govorice o potujčenju. Pod tem naslovom piše F. Prokop v moravsko-šleskem »Češkem Slovu«: »Rajh nas niti noče raznaroditi, niti izseliti, to so samo nesmiselne govorice. Toda rajh lahko trpi v svojem prostoru samo konstruktivnem češki nacionalizem, ki ne blodi v neizpolnjenih sanjah, temveč upošteva zgodovinske činjenice in tudi svoje prave zgodovinske naloge.«

Spomin prihoda nemške vojske so po naročilu ministrstva šolstva proslavile tudi vse češke šole s tem, da je upravitelj šole pred učiteljskim zborom in učenci spregovoril o pomenu tega dne. Po slavnosti je bilo prosto. Vsa poslopja državnih uradov so bila po naročilu protektorata okrašena z zastavami, kakor tudi poslopja nemškega prebivalstva, TK.

Družabni večeri strokovničarjev. Češki strokovni organizaciji nameščencev in delavcev sta priredili te dni v največji praški dvorani »Lucerni« in v »Strokovnem domu« družabne večere, ki so imeli namen osebne spoznavanja med člani, navezovanje družabnih organizacijskih stikov ter tako tudi s strani poglabilo delo organizacije. »Narodni Prace« je objavila tudi nekaj slik s teh večerov, na katerih je videti funkcionarje Bilija, Kellera, urednika Arno Haisa in druge. Večeri so sijajno uspešni.

75 let »prodane neveste«. 15. marca je preteklo 75 let, odkar je slavni češki skladatelj Bedrich Smetana dovršil svojo opero »Prodano nevesto«, ki je na to ponesla po svetu slavo češke opere.

Sprojete dveh velikih denarnih zavodov. Zaradi pomenostavljenja, je prevzela mestna hranilnica v Pragi, Vinohradsko mestno hranilnico in se bosta odslej oba mogočna denarna zavoda vodila v enem podjetju.

Dopusti za mlade rudarje. Po novi vladni odredbi imajo 16 letniki, zaposleni v rudnikih, po polletnem službovanju letno 14 dni dopusta, osebe od 16 do 18 let pa 12 dni letno. Za ostale rudarje ostanejo v veljavi dosedanj predpisi o dopustih.

Prošnja za obutev. Nadzorni urad ministrstva opozarja, da morajo vlagati nemški konzumenti prošnje za delovno obutev pri višjem deželnem svetu, češki pa za gumovo obutev pri občinskem, za usnjeno obutev pa pri okrajnem uradu. Prošnje, ki ne bodo pravilno oddane, ne bodo rešene.

Štipendija za nemške univerze. Protektoratna vlada je razglasila, da razpisuje štipendije za one revne češke dijake, ki bodo sprejeti na nemške tehnične in medicinske visoke šole.

Tantijeme in dividende. V vsakem podjetju, kjer se izplačujejo tantijeme in dividende, zgubljajo delovne roke uspeh svojega dela v korist par plutokratov, ki dobivajo desetstisoče, ne da bi delali. (»Večer«) 1. 4. 1941. 2. d.

Nagrade hišnikom v Pragi. Oskrbovalni urad mesta Prage je določil, da morajo prejeti hišniki za odpiranje vrat do polnoči po 50 vinarjev od osebe, po polnoči 1 krono. Osebe, ki morajo odhajati pred odklepanjem, ali po zaklepanju vrat v službo, plačajo hišniku 3 krome mesečno za ključ, ostale osebe pa 5 kron na mesec.

Umrl zaradi krone nasajene na slab zob. »Narodni Prace« javlja o smrti 20 letnega Karla Michala iz Zahorja, ki je umrl v bolnišnici v Počatku, ker mu je zobni tehnik nasadil na pokvarjen zob krono, vsled česar je začela dlesen gniti in je nastopila zastrupitev krvi, kateri je Michal podlegel.

Brivsko milo. Ministrstvo trgovine je razglasilo, da lahko dobijo osebe moškega spola, stare vsaj 17 let, na odrezek »VI« nakaznice mlo za britje do 30. junija t. l. in sicer po 1 kos brivskega mila ali kreme običajne velikosti.

Sodobni — Talleyrand

Pred nekaj leti je izšla v založbi Insel-Verlag v Leipzigu knjiga Duffa Cooperja »Talleyrand«. Knjiga ni samo zrcalo političnega in osebnega življenja velikega francoskega državnika, ki je večino leta kot zunanji minister in poslanik služil svoji domovini pred veliko revolucijo, med revolucijo, pod direktorijem, pod Napoleonom in Bourboni, ampak tudi zgodovinski prikaz tedanje dobe, v kateri je Evropa spreminila svojo zunanost in notranost. V knjigi so navedeni citati iz Talleyrandovih osebnih zapiskov, izmed katerih objavljamo tu najbolj značilne in take, ki imajo trajno vrednost ter kažejo jasen pogled moža v bodočnost. Pisatelj je z mojstrsko veščino napisal veliko zgodovinsko delo, iz katerega veje duh Talleyrandove dobe.

Sredi francoske revolucije l. 1792 je orisal Talleyrand naloge revolucionarne Francije v njenih odnošjih do sosedov in drugih narodov tako-le:

»V revoluciji rojena nova Francija mora voditi novo politiko, ki bo v skladu z duhom ustave. Ta politika zahteva: odpoved častihlepiju, da bi morala biti največja sila v Evropi in opustitev vsake misli na razširitev svojih mej. Mi smo se, nekoliko pozno sicer, naučili, da blaginja države, vse osvojitve, bodisi da so izvršene s silo ali z zvijačo, ki se ji je po udomačenem predodku dolgo časa imenovalo 'nadvlado', 'vodstvo', politično stalnost', 'nadoblast nad ostalim svetom', samo kruta šala političnih zabod in napačne merila za moč; in da so njihove resnične posledice, povečanje upravnih težkoč in zmanjšanje blaginje ter varnosti vladanih, v korist sumljivih prednosti ali nečimurnosti vladajočih. Francija naj zato ostane v svojih mejah: to je dolžna svoji slavi, svojemu čutu za pravičnost in svoji pameti, v svojo in v korist ostalih narodov, da bodo lahko živeli svobodno.«

Tem načelom je Talleyrand ostal zvest, dokler časa je kot državnik sodeloval o usodi Francije.

»Najtežja napaka avtokracije ali neomejene gospodstva kakšnega posameznika kot vladavinske oblike je, da v njej ni mesta za zakonito opozicijo. Posamezni podložnik, ki je globoko prepričan o tem, da njegova dežela trpi in da bo vsled slabega političnega vodstva trpeti tudi še naprej, ima samo dve možnosti: ali mora prekriti svoj rok gledati zaton svoje dežele, ali pa mora, ako hoče preprečiti nesrečo, nekaj storiti, kar bodo njegovi sovražniki označili kot izdajstvo. Odkrita opozicija je upor ali motenje javnega reda in miru, tajna opozicija je veleizdaja, in vendar je mogoče, da pod gotovimi predpogoji postane izdaja dolžnost domoljubnega moža.« (Od l. 1807 dalje je storil Talleyrand, zunanji minister Napoleona, vse mogoče, da bi prekrizal samoljubne in častihlepne načrte svojega vladarja in pospešil njegov padec, kajti bil je prepričan o tem, in pozneje se je tudi pokazalo, da je imel prav, da mora biti Napoleonova moč uničena v dobro Franciji in v dobro Evropi.

»V času, o katerem je govora, se je večina ljudi morala popolnoma odreči tihemu veselju v krogu svojih domačin. Napoleon ni trpel, da bi bil kdo s svojim srcem visel na svojem domačinstvu, menil je, da kdor pripada njemu, ne sme več pripadati sam sebi. Ljudje, ki jih je nagel tok razvoja potegnil s seboj, ker so bili častihlepi, ali pa ker so živeli v napetosti in razburjenju, ki ga je prinesel slehern dan, odkar so vojne in politični dogodki kot grozeč oblak viseli nad Evropo, niso bili več v stanju, da bi bili še mogli posvečati pažnjo svojim osebnim zadevam; javno življenje je popolnoma prevzelo njih misli, da niti ena ni več ostala prostá za njih osebno življenje. Človek je vstopil v lastno hišo, kot da je prišel na obisk, ker je koncem koncev pač moral neke prenočiti, toda nihče ni več smel pomisliti na to, da bi mu lastna hiša lahko služila kot stalno bivališče.«

»Več kot dvajset let je bila vojna v Evropi. V tem času se je marsikaj spremenilo; vojni cilji marsikaterih narodov so se tako spremenili kot zveze in fronte. Narodi, ki so si bili danes sovražniki, so postali v naslednjem letu medsebojni zavezniki in ravno tako hitro, kot so take zveze nastajale, so se tudi zopet razšle. Ozemlja so menjala gospodarje, dinastije so se zrušile, novi vladarji so bili postavljeni na prestole in stari so bili poslani v pregnanstvo, nova kraljestva so bila priključena iz zemlje, meje, ki so stoletja ostale trdne in nespremenjene, so zginate. Spremembe, bolj neverjetne kot čarovnija, so si sledile z vrtočljivo naglico druga drugi. Sedaj pa je bila čarobna palica magijca (čarodajca Napoleona) zlomljena, od nje zgrajena stavba je težala v ruševinah in navadni smrtniki so imeli težavno nalogo, zbrati te ruševine.«

»Dandanes ni več lahko, da bi kdo dalj časa varal ljudi.« (Štirideset let po tem je rekel Abraham Lincoln, prvi predsednik Zedinjenih držav, da ni mogoče neomejeno dolgo voditi vsega naroda za nos.) »Poznam nekoga,« je nadaljeval Talleyrand, »ki je pametnejši od Voltaireja, pametnejši od Bonaparteja, pametnejši od vsakega člana direktorija in od kateregakoli ministra v preteklosti in bodočnosti; ta nekdo je vsakdo (tout monde). Spustiti se v boj ali vsaj vztrajati v njem, med tem ko je ta vsakdo s svojimi občutki in stremljenjem na vsprotni strani, je napaka, in dandanes so politične napake nevarne.«

Prvo delo Villèleja (ministrskega predsednika Ludovika XVIII., ki je nasledil na prestolu Napoleona I.) je bil osnutek zakona, s katerim je bilo odrejeno, da za prestopke v zvezi s tiskom ni več pristojna porota, ampak da spadajo v podsočnost uradnikov kraljevega sodstva. Talleyrand je nastopil proti temu zakonu.

Po tedaj veljavnih običajih v francoski zbornici parov, so se v sejemnem zapisniku natisnili vsi govori govornikov, ki v debati niso prišli na vrsto.

»Posegov v svobodo tiska, so se ministri — na nesrečo — tudi še nadalje posluževali kot zelo čislane sredstva za vladanje, dasi je Talleyrand l. 1814, 1821 in 1822 svaril kraljevo hišo, ki je zopet zavladala. Leta 1826 je predložil ministrski predsednik Villèle zbornici zakon, po katerem se ne bi smelo tiskati ničesar, kar ni bilo pet dni poprej predloženo vladi v odobritev. Casimir Perner je rekel, da bi sprito tega zakona tiskanje v Franciji raje kar sploh prepovedali. Talleyrand je pripomnil: »Ni francosko, ker je preveč bedasto.«

»Ekstremisti, vseeno kateremu taboru pripadajo, so bolezenske kljue v ljudskem telesu. Nikdar niso v stanju, da bi kaj ustvarili, morejo pa, ako je telesno zdravje izpodkopano, učinkovito uničujoče. Taki ljudje ne izbirajo sredstev, in ker njihove od strasti zamegljene oči ne znajo razločevati med najbolj umerjenim in najbolj nasilnim izmed svojih nasprotnikov, se navadno zvežejo z nasilniki, da pobijejo zmerne.« (O zvezi francoskih rojalistov z liberalci.)

Angleški zunanji minister Castlereagh je dejal ob priliki dunajskega kongresa (1814-15): »Ako bi kdaj kakšna evropska velesila s svojo vojsko prekrčila belgijsko mejo, bi to neminovno pomenilo vojno z Anglijo, kakor če bi se ta armada izkrcala v Kentu (na Angleškem).«

»Revolucija je znak težkega političnega obolenja; na žalost je nalezljiva. Pariška juljska revolucija (1830), je sprožila slične pobune v raznih državah Evrope. Prva dežela, ki se je okužila z revolucijo je bila Belgija. Toda razlogi za njo so bili drugačni, kot v Franciji. V Franciji je bil vzrok nezadovoljstvu rastoči vpliv katoliške cerkve. V Belgiji pa je stala za revolucijo cerkev sama in se je trudila, čim bolj razpaliti strastni nacionalizem, ki se je potem pokazal kot hudi duh devetnajstega stoletja.« (Belgijci so katoliki in so se uprli v avgustu l. 1830 proti Holandcem, ki so protestanti in s katerimi so bili združeni v eni državi pod vladarsko hišo Oranijcev.)

»Državniki zbrani na dunajskem kongresu so storili eno napako: prezrli so ali pa so podcenjevali novi duh nacionalizma, ki je komaj motil mir osemnajstega stoletja, ki pa je vzplamtel vsepovsod, koder je vodila nesrečna pot Napoleona.«

Leta 1831., za časa vlade Casimirja Perierja v Franciji, je imel Talleyrand kot francoski poslanik v Londonu velik vpliv na francosko politiko, zlasti na ministrskega predsednika. V svojih spominih je napisal: »Skušam krotiti njegovo vneto, kajti pri našem delu (diplomatu), je vnetja samo škodljiva — v odločilnih časih je bila največja nevarnost, nevarnost ki jo povzroči vnetja neizkušanih ljudi.«

Japonski zunanji minister v Rimu

Posvetovanja držav oši.

Japonski zunanji minister Macuoka je prispel v Rim, kjer je začel z razgovori. Sprejet je bil tudi v avdienci pri kralju Emanuelu.

O Macuokovem potovanju pišejo v Berlinu:

»Nima možnosti, kateri se sile osišt-nih držav ne bi mogle zoperstaviti. V vsakem času bodo imele v rokah zakon akcije in — brez ozira na manevre in zapreke, kakršnekoli vrste — dajale vojne in diplomatske udarce, ki jih zahteva čas.«

Kolikšna je moč japonske vojne mornarice?

Japonska razpolaga z 10 vojnimi oklopnicami, 3 matičnimi ladjami za letala, 8 ladjami za prevoz letal, 12 težkimi križarkami, 5 oklopnimi križarkami, 25 lahkimi križarkami, 83 rušilci I. razreda, 24 podmornicami drugega razreda in kar še k temu spada.

Trdi se, da je razmerje moči med japonsko in ameriško vojno mornarico 5 : 3

V nemških in italijanskih listih se poudarja, da bo igrala ta mornarica veliko vlogo v vojni oši proti Zedinjenim državam in Angliji.

Ure, zlate in srebrne predmete kupite najceneje pri trvdki

FISCHBACHER EDVARD URARSTVO, Trbovlje 11-27 Popravila se izvršujejo hitro in poceni!!

SENOVO PRI RAJHENBURGU

Umrl je 19. t. m. 39 letni Senica Jože, gostilničar in posestnik na Senovem. Zapuščena, mater, brata in 2 otroke. Pogreba se je udeležila »Delavska godba«, gasilci s 3 prapori in mnogo občinstva. Gasilci so mu postavili častno stražo, ker je bil aktiven član in častni blaginik. Bil je tudi naročnik naše »Delavske Politike«. Ohranimo mu časten spomin, svojem pa naše sožalje!

Pojasnilo, Gosp. urednik! Prosim Vas, da blagovolite priobčiti v Vašem cenjenem listu z ozirom na v št. 20 z dne 20. febr. 1941 na str. 4, 1. stolpcu pod tem naslovom priobčeno beležko sledeče pojasnilo: Jaz sem krojač, vendar se ne pečam s popravljanjem ur, najmanj pa cerkvenih ali šolskih ur. Toliko v pojasnilo cenjenemu občinstvu. Zahvaljujem se Vam, s spoštovanjem Znidar Joško, modni krojač, Senovo 71.

SLADKI VRH PRI ŠT. ILJU

Delavstvo in prehrana. V začetku marca letos je začela poslovati nabavljalna zadruga papirničarjev na Sladkem vrhu, kar je povzročilo med trgovci pravo paniko. Čudimo se, da jih je to vznemirilo, ko so pa vedno zatirjevali, da imajo itak samo zgubo. Sedaj bo menda tudi zadruga delala s samo zgubo, pa si bo od zgube kupovala hiše, posestva, vinograde, avtomobile itd. Delavci, ki so se sedaj vpisali v zadrugo, pa imajo pri privatnih trgovcih še dolg, so v neprijetnem položaju. Nek trgovec je dolžnikom poslal opomine, da plačajo v osemih dneh ali pa bo vse izterjal z advokatom in sodnijo. Ker pa zadruga še nima vseh življenjskih potrebščin in se nekatere tudi težko dobi, je treba vendarle to in ono kupiti pri trgovcu. Nek zaveden zadrugar je šel k trgovcu iskati za 2 din popra. Naletel pa je slabo. Trgovec mu niti tistega praška popra ni hotel prodati. Kaj bi bilo, če bi ponujali odjemalcem belo pšenično moko, ki je ni dobiti? Kajti bele moke do konca februarja sploh ni bilo videti, dobiti je nisi mogel niti za prežganje. Gotovo je, da ima zadruga med trgovci odločne nasprotnike. Prav zato pa morajo biti odločni tudi zadrugarji, ki se morajo okleniti zadruga in jo braniti, ker s tem branijo svoje lastne koristi. Delavec.

Delavski pravni svetovalec

Odpust zaradi ustavitve tovarne. (Maribor).

Vprašanje: Tovarna Ehrlich je ustavila obrat, ker so lastniki odšli v inozemstvo in so delavcem sporočili, da dobimo vsi plačano za 1 teden mezdo. Ali je to zadostno?

Odgovor: Kakor ob vsakem odpustu brez razloga mora podjetje tudi v tem slučaju plačati vsakemu uslužbencu mezdo za čas odpovednega roka, torej delavcem vsaj za 14 dni. Če pa vam služba ni bila odpovedana, vam mora podjetje plačati mezdo iz naslova izstavitve po § 220 obrtnega zakona dotlej, da vas pokličejo zopet na delo, oziroma še za 14 dnevno odpovedno dobo od takrat, ko vam bodo službo pravilno odpovedali.

Pridrček rešilne kupčije. (Celje).

Vprašanje: Ker mi je grozila dražba za nek dolg, sem si izposodil pri bratu 35.000 din, da sem poplačal dolg. Brat mi je posodil na 6 odstotne obresti. Računal je, da mu bom vrnil posojilo od prodaje hmelja. Ko pa je videl, da hmelja nisem mogel prodati, me je pregovoril, da sem dal prepisati polovico svojega posestva na njegovo ženo, pri čemur se je dogovorila kupnina na din 35.000, katere seveda nisem prejel. Pri tem sem si pridržal pravico, da kupim nazaj to posestno polovico potem, ko vrnem posojilo. Sedaj pa zahteva od mene, da mu plačam, čeprav se ni preteklo niti eno leto od dne danega posojila, kar 60.000 din, nakar se le bi mi izročila njegova žena prodano polovico. Kaj naj storim?

Odgovor: Dolžni niste plačati posojeni znesek, nakar vam mora bratova žena izročiti nazaj »kupljeno« posestno polovico. V stvari sami gre dejansko le za posojilo. Po zakonu se vrne posestvo nazaj v normalnem stanju, povratni kupec pa nima pravice praviloma zahtevati povračilo donosov s posestva. Ker pa gre v vašem primeru dejansko le za posojilo, kjer se ne sme dogovarjati o deruških obrestih, po našem mnenju niste dolžni plačati obresti, ker so te obresti že plačane z užitki s pose-

Za potovanje

Ročne kovčge, nahrbtnike, listnice, denarnice, nogometne žoge, gamaše itd. priporoča

Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova 13 - Telef. 22-07

MALI OGLASI

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnik cenah. Hitra izdelava.

Priporoča se
SPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom l. l. i. l.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

OGLASI V NAŠEM LISTU
IMAJO VEDNO LEP USPEH!

SELNICA OB DRAVI

Zadnjič smo čitali popravek, ki je bil poslan »Delavski Politiki« na dopis priobčen v novembru lani. Trajalo je torej dolge mesece, predno je popravek zagledal beli dan, dasi je po zakonu mogoče pošiljati popravke samo 6 tednov po nastisku sestavka, ki se ga želi popraviti. Zakaj se je ta popravek tako zelo zavlekel, ne vemo. Uredništvo pa je storilo prav, da ga je objavilo. Povedati moramo, da smo mi Selničani v resnici čitali razpis v »Večerniku« šele 15. oktobra in ne 10. oktobra, nočemo pa trditi, da ni bil poprej objavljen. Glede greznice in naših pomislekov, da bi utegnili sečnica pronicati v 75 m oddaljeni vodnjak s talno vodo, ki je skopan 20 m v globino, pa vidimo, da se križajo naša mnenja z mnenji strokovnjakov. Toda to je pač stvar naziranja. Nihče ne more vzeti strupa na to, da se kaj takega ne bo zgodilo. Mi pa tudi nismo trdili, da se bo, ampak samo, da bi se morda utegnilo zgoditi. To je vse, kar želimo povedati na tisti popravek. Pa brez zamere! — Več Selničanov.

KULTURNI PREGLED

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU
Koncert slovsanske komorne glasbe

Ljubljanski trio, ki ga sestavljajo Francka Ornikova, Čenda Sedlbauer in Marjan Lipovšek, je priredil dne 20. marca koncert, ki je nudil obilo umetniškega užitka. Violinistka Francka Ornikova razpolaga z virtuozno izvežbanostjo, predvsem pa z brezhibno intonacijo in krasno lokovo tehniko, ki da melhak in lep ton. Čelist Čenda Sedlbauer se je izkazal kot dozorel umetnik, ki ga odlikuje lep ton in posebna eleganca podajanja. Pri klavirju je deloval znani pianist prof. Marjan Lipovšek, najizrazitejša umetniška osebnost tria, ki je izvedel svoj part s pravo podinadrenenostjo, kakor je bilo pač treba, s tematsko preciznostjo in najfinjšo dinamiko. Skupna igra tria je izpričala pravi umetniški razum in čut, fino skupnost in strogo enotnost. Spored je hvalevredno obsegal pretežno slovenske skladatelje, od katerih je posebno užgal Blaž Arnič s svojim barvitim klavirskim trioni. — S.

stava. Ako bi temu ne bilo tako, bi lahko posojilodajalec neomejeno izkoriščal onega, ki si v stiski izposodi denar in da v zastavo še lastnino na svojem posestvu. Vse to velja seveda le, ako je vaša svakinja res tudi uživala donose s posestva; ako ste imeli samo vi donose, ste dolžni plačati poleg posojene glavnice dogovorjene obresti.

Zasluzek v tekstilni tovarni. (Ruše).

Vprašanje: V tukajšnji tekstilni tovarni delam že več let, pa nam daje podjetje sedaj tako slabe niti, da na več strojev zaslužim pri 8 urnem delu ves teden v akordu komaj po din 100. Ali je dopustno tako plačevanje?

Odgovor: Dovoljeno je plačevati delavce v akordu, toda zaslužek v akordu ne sme biti nikdar manjši kot zakonito določena minimalna mezda. Ta pa znaša za pomožne delavce in delavke za vaše podjetje na uro najmanj din 4.75. Vse, kar ste zaslužili manj, vam mora podjetje še doplačati. Shranjujte si izplačilne listke, pa boste lahko za tri leta nazaj razliko zahtevali, ko boste izstopili. Pazite pa, da ob izstopu ničesar ne podpisate, tudi ne prejema denarja, ker bi vam lahko dali v podpis izjavo, da ste bili popolnoma izplačani.

Prispevki za popravo brvi. (Rečica).

Vprašanje: V naši vasi, ki ima okrog 30 hišnih števil, je velik pašnik, skozi katerega teče Savinja. Na tem pašniku imajo večji posestniki lastnino in pravico do skupne paše, do čim mi mali kmetije do tega nimamo nikake pravice. Čez Savinjo je napravljena zasebna brv, katere se poslužujemo vsi, največ seveda večji posestniki, drugi pa se je poslužujejo za pot v cerkev. Brv vzdržujejo v večini lastniki pašnika; sicer so tu pa tam že prisilili tudi nas, da smo pomagali s delom pri popravilih. Sedaj pa so se ti lastniki dogovorili, da bodo pobrali od vsake hiše denar in s tem denarjem postavili novo brv. Tudi od mene zahtevajo del plačila in mi groze z odvzetnikom. Jaz pa se ne nameravam odpovedati svoji pravici uporabi te brvi, ker jo itak prav redko rabim in mi sporočite, če moram tudi jaz prispevati?

Odgovor: Ako že 30 let uporabljate navedeno brv, ste si pridobili pravico, da jo uporabljate še naprej in imate tako kot se po zakonu reče »služnostno pravico«. Po zakonu mora služnostni upravičenec prispevati k vzdrževanju služnostne stvari. Seveda pa ste dolžni prispevati neprimerno manj od lastnikov pašnika in te brvi in sicer tolik del, kolikor ste prispevali dosedaj ob dosedanjih popravilih.

Naši čitatelji kupite najceneje naše inzerente

Vsakovrstne
ODPADKE PAPIRJA IN CUNJ
kupiye in plačuje po najvišjih dnevnik cenah
B. ŽELEZNIK
trgovina vseh vrst surovin (telefon 27-43)
Maribor, Pobrežje, Cankarjeva 16
Nakupovalnice: Maribor, Kopališka 29 in vogal
Ptujske-Tržaške ceste (Gustinčič).

Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru
Sodna ulica šte. 20
Izvršuje vsa v grafično stroko spadajoča dela najceneje in najhitreje.